

RIKSDAGENS SVAR 115/2013 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om rättegång i brottmål och av vissa andra lagar

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om rättegång i brottmål och av vissa andra lagar (RP 63/2013 rd).

Beredning i utskott

Lagutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (LaUB 12/2013 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av 6 a kap. i lagen om rättegång i brottmål

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om rättegång i brottmål (689/1997) rubriken för 6 a kap. samt 6 a kap. 2 § 3 mom., sådana de lyder i lag 426/2003, och
fogas till 6 a kap. 2 §, sådan den lyder i lag 426/2003, nya 4 och 5 mom. och till kapitlet nya 3—7 § som följer:

6 a kap.

Rättegångsspråket och tolkning

2 §

En svarande och en målsägande i ett brottmål där åklagaren utför åtal har, om han eller hon inte är finsk-, svensk- eller samiskspråkig, rätt att få gratis tolkning vid behandlingen av brottmålet. Domstolen ska på tjänstens vägnar se till att svaranden och målsäganden får den tolkning som han eller hon behöver.

Domstolen ska se till att tolkning ordnas också när en part är teckenspråkig eller när tolkning behövs på grund av att en part har en syn-, hörsel- eller talskada.

Om domstolen anser att det är lämpligt, kan tolkning ordnas genom videokonferens eller någon annan lämplig dataförmedling där de som deltar i sammanträdet har sådan kontakt att de kan tala med och se varandra, eller per telefon.

3 §

Till en svarande som inte är finsk-, svensk- eller samiskspråkig ska det inom skälig tid ges en avgiftsfri skriftlig översättning av stämningsansökan och domen till den del de gäller honom eller henne. Till svaranden ska det inom skälig tid även ges en avgiftsfri skriftlig översättning av ett beslut som fattas i brottmålet och av andra väsentliga handlingar eller delar av dem, om översättningen behövs för att bevaka svaranden.

dens rättigheter. Till målsäganden i ett brottmål där åklagaren utför åtal ska det på målsägandens begäran inom skälig tid ges en avgiftsfri skriftlig översättning av domen till den del den gäller målsäganden samt en översättning av ett beslut eller en del av ett beslut som fattas i brottmålet, om översättningen av beslutet behövs för att bevaka målsägandens rättigheter.

Med avvikelse från 1 mom. får stämningsansökan, domen eller någon annan väsentlig handling eller delar av eller ett sammandrag av handlingen översättas muntligt för svaranden eller målsäganden, om inte partens rättsskydd kräver att handlingen översätts skriftligt.

Domstolen ska se till att svaranden får tillräcklig information om sin rätt till en översättning av handlingar och vid behov försäkra sig om huruvida svaranden vill ha en översättning av handlingar som avses i denna paragraf. Om svaranden avstår från sin rätt till en översättning av handlingar, behöver ingen översättning ges till svaranden.

4 §

Om en part har hörts via tolk eller om stämningsansökan, domen eller någon annan väsentlig handling eller delar av eller ett sammandrag av handlingen i enlighet med 3 § har översatts muntligt för en part vid rättens sammanträde eller om svaranden har avstått från sin rätt till en översättning av handlingar, ska detta antecknas i protokollet, domen eller beslutet.

5 §

Om svarandens rättsskydd kräver det, ska skäliga kostnader för behövlig tolkning av överläggningar mellan svaranden och hans eller hennes rättegångsbiträde ersättas av statens medel.

Närmare bestämmelser om de kostnader som ska ersättas med stöd av 1 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 §

Som tolk eller översättare får anlitas en redbar och annars för detta uppdrag lämplig person som har den skicklighet som krävs för uppdraget.

Domstolen ska utse en ny tolk eller översättare för uppdraget, om en parts rättsskydd kräver det.

7 §

Vad som i rättegångsbalken föreskrivs om tystnadsplikt för ett rättegångsbiträde och skyldighet för ett rättegångsbiträde att vägra vittna, tillämpas också på en tolk.

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 1 mom. döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 4 och 9 kap. i förundersökningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i förundersökningslagen (805/2011) 4 kap. 12 § 4 mom. och 13 § samt 9 kap. 6 § 2 mom. samt
fogas till 9 kap. 6 § ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 och 4 mom. blir 4 och 5 mom., som följer:

4 kap.

Förundersökningsprinciperna och rättigheterna för dem som deltar i förundersökning

12 §

Handläggningsspråket vid förundersökning

Personer som inte är finsk-, svensk- eller samiskspråkiga har rätt att vid förundersökning använda ett språk som de förstår och kan tala tillräckligt bra. Teckenspråkiga har rätt att använda teckenspråk. Förundersökningsmyndigheten ska ta reda på om en part behöver tolkning. Förundersökningsmyndigheten ska se till att en part får den tolkning som han eller hon behöver. Som tolk får anlitas en redbar och annars för detta uppdrag lämplig person som har den skicklighet som krävs för uppdraget. Förundersökningsmyndigheten ska utse en ny tolk för uppdraget, om en parts rättsskydd kräver det. Förundersökningsmyndigheten kan utse en ny tolk för uppdraget också när det finns andra vägande skäl.

13 §

Översättning av handlingar

Handlingar eller delar av handlingar som ingår i förundersökningsmaterialet och är väsentliga med tanke på saken ska inom skälig tid skriftligt översättas till det språk som avses i 12 § och som en part använder, om översättningen behövs för att bevaka partens rättigheter.

Med avvikelse från 1 mom. får väsentliga handlingar eller delar av eller ett sammandrag av dem översättas muntligt för en part, om inte partens rättsskydd kräver att handlingarna översätts skriftligt.

Förundersökningsmyndigheten ska se till att en part får tillräcklig information om sin rätt till en översättning av handlingar och vid behov försäkra sig om huruvida parten vill ha en översättning av handlingar som avses i denna paragraf. Om en part avstår från sin rätt till en översätt-

ning av handlingar, behöver ingen översättning ges till parten.

Översättning enligt denna paragraf görs på statens bekostnad, om inte förundersökningsmyndigheten själv sköter översättningen. Som översättare får anlitas en redbar och annars för detta uppdrag lämplig person som har den skicklighet som krävs för uppdraget. Förundersökningsmyndigheten ska utse en ny översättare för uppdraget, om en parts rättsskydd kräver det. Förundersökningsmyndigheten kan utse en ny översättare för uppdraget också när det finns andra vägande skäl.

I fråga om översättning gäller dessutom vad som i språklagen och samiska språklagen bestäms om översättning.

9 kap.

Förundersökningsmaterial

6 §

Förundersökningsprotokoll

I förundersökningsprotokollet ska tas in förhörsprotokollen och redogörelser för undersökningsåtgärderna och för de iakttagelser i samband med åtgärderna som gjorts om sådant som ska utredas vid förundersökning samt till protokollet fogas de handlingar, inspelningar och fotografier som kommit till vid undersökningen, om de kan antas ha betydelse i saken och om inte något annat föreskrivs i lag.

Det språk som använts av dem som hörts under förundersökningen ska antecknas i förundersökningsprotokollet. Om en part har hörts eller förhörts via tolk eller om en i 4 kap. 13 § 1 mom. avsedd väsentlig handling eller delar av eller ett sammandrag av handlingen har översatts muntligt för en part eller om parten har avstått från sin rätt till en översättning av handlingar, ska detta antecknas i förundersökningsprotokollet eller någon annan handling.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av förundersökningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i förundersökningslagen (449/1987) 37 §, sådan den lyder i lag 427/2003, samt
fogas till lagen nya 37 a och 37 b § som följer:

37 §

Inom tvåspråkiga förundersökningsmyndigheters ämbetsdistrikt används vid förundersökning den misstänktes språk, antingen finska eller svenska. Om de misstänkta har olika språk eller om den misstänktes språk är varken finska eller svenska, ska förundersökningsmyndigheten med beaktande av parternas rätt och fördel bestämma vilket handläggningsspråk som ska användas. Om språket inte kan väljas på den grunden, används majoritetsspråket i förundersökningsmyndighetens ämbetsdistrikt. Vid förundersökning som görs av en enspråkig förundersökningsmyndighet används språket i myndighetens ämbetsdistrikt, om inte myndigheten med beaktande av parternas rätt och fördel bestämmer att det andra språket ska användas.

Oavsett 1 mom. har var och en dock rätt att vid förundersökning använda finska eller svenska så som bestäms i 10 § i språklagen (423/2003). Förundersökningsmyndigheten ska sköta tolkningen eller på statens bekostnad skaffa en tolk, om myndigheten inte behöver använda det språk som personen i fråga talar.

Bestämmelser om rätten att använda samiska vid förundersökning finns i samiska språklagen (1086/2003).

Personer som inte är finsk-, svensk- eller samiskspråkiga har rätt att vid förundersökning använda ett språk som de förstår och kan tala tillräckligt bra. Teckenspråkiga har rätt att använda teckenspråk. Förundersökningsmyndigheten ska ta reda på om en part behöver tolkning. Förun-

dersökningsmyndigheten ska se till att en part får den tolkning som han eller hon behöver. Som tolk får anlitas en redbar och annars för detta uppdrag lämplig person som har den skicklighet som krävs för uppdraget. Förundersökningsmyndigheten ska utse en ny tolk för uppdraget, om en parts rättsskydd kräver det. Förundersökningsmyndigheten kan utse en ny tolk för uppdraget också när det finns andra vägande skäl.

I de fall som avses i 2 och 4 mom. ska tolkning ordnas också när det behövs på grund av att den som ska höras har en syn-, hörsel- eller tal-skada.

37 a §

Handlingar eller delar av handlingar som ingår i förundersökningsmaterialet och är väsentliga med tanke på saken ska inom skäligen tid skriftligt översättas till det språk som avses i 37 § och som en part använder, om översättningen behövs för att bevaka partens rättigheter.

Med avvikelse från 1 mom. får väsentliga handlingar eller delar av eller ett sammandrag av dem översättas muntligt för en part, om inte partens rättsskydd kräver att handlingarna översätts skriftligt.

Förundersökningsmyndigheten ska se till att en part får tillräcklig information om sin rätt till en översättning av handlingar och vid behov försäkra sig om huruvida parten vill ha en översättning av handlingar som avses i denna paragraf. Om en part avstår från sin rätt till en översätt-

ning av handlingar, behöver ingen översättning ges till parten.

Översättning enligt denna paragraf görs på statens bekostnad, om inte förundersökningsmyndigheten själv sköter översättningen. Som översättare får anlitas en redbar och annars för detta uppdrag lämplig person som har den skicklighet som krävs för uppdraget. Förundersökningsmyndigheten ska utse en ny översättare för uppdraget, om en parts rättsskydd kräver det. Förundersökningsmyndigheten kan utse en ny översättare för uppdraget också när det finns andra vägande skäl.

I fråga om översättning gäller dessutom vad som i språklagen och samiska språklagen bestäms om översättning.

37 b §

Om en part har hörts eller förhörts via tolk eller om en i 37 a § avsedd väsentlig handling eller delar av eller ett sammandrag av handlingen har översatts muntligt för en part eller om parten har avstått från sin rätt till en översättning av handlingar, ska detta antecknas i förundersökningsprotokollet eller någon annan handling.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 2 och 3 kap. i tvångsmedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till 2 kap. i tvångsmedelslagen (806/2011) en ny 16 § och till 3 kap. en ny 21 § som följer:

2 kap.

Gripande, anhållande och häktning

16 §

Översättning av ett beslut om anhållande

Den misstänkte har rätt att inom skälig tid få en skriftlig översättning av beslutet om anhållande på det språk som avses i 4 kap. 12 § i förundersökningslagen (805/2011) och som den misstänkte använder.

Med avvikelse från 1 mom. får beslutet om anhållande eller ett sammandrag av beslutet översättas muntligt för en misstänkt, om inte den misstänktes rättsskydd kräver att beslutet översätts skriftligt.

På översättning av ett beslut om anhållande tillämpas dessutom vad som i 4 kap. 13 § i förundersökningslagen bestäms om översättning av

väsentliga handlingar som ingår i förundersökningsmaterialet.

3 kap.

Domstolsförfarande i samband med häktningsärenden

21 §

Översättning av ett beslut om häktning

Den misstänkte har rätt att inom skälig tid få en skriftlig översättning av beslutet om häktning på det språk som avses i 4 kap. 12 § i förundersökningslagen och som den misstänkte använder.

Med avvikelse från 1 mom. får beslutet om häktning eller ett sammandrag av beslutet översättas muntligt för en misstänkt, om inte den

misstänktes rättsskydd kräver att beslutet översätts skriftligt.

På översättning av ett beslut om häktning tilllämpas dessutom vad som i 6 a kap. i lagen om

rättegång i brottmål bestäms om översättning av handlingar.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 1 kap. i tvångsmedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till 1 kap. i tvångsmedelslagen (450/1987) nya 7 a och 26 b § som följer:

1 kap.

Gripande, anhållande och häktning

Anhållande

7 a §

Översättning av ett beslut om anhållande

Den misstänkte har rätt att inom skälig tid få en skriftlig översättning av beslutet om anhållande på det språk som avses i 37 § i förundersökningslagen (449/1987) och som den misstänkte använder.

Med avvikelse från 1 mom. får beslutet om anhållande eller ett sammandrag av beslutet översättas muntligt för en misstänkt, om inte den misstänktes rättsskydd kräver att beslutet översätts skriftligt.

På översättning av ett beslut om anhållande tilllämpas dessutom vad som i 37 a § i förundersökningslagen bestäms om översättning av vä-

sentliga handlingar som ingår i förundersökningsmaterialet.

Häktning

26 b §

Översättning av ett beslut om häktning

Den misstänkte har rätt att inom skälig tid få en skriftlig översättning av beslutet om häktning på det språk som avses i 37 § i förundersökningslagen och som den misstänkte använder.

Med avvikelse från 1 mom. får beslutet om häktning eller ett sammandrag av beslutet översättas muntligt för en misstänkt, om inte den misstänktes rättsskydd kräver att beslutet översätts skriftligt.

På översättning av ett beslut om häktning tilllämpas dessutom vad som i 6 a kap. i lagen om rättegång i brottmål bestäms om översättning av handlingar.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 7 § i lagen om föreläggande av böter och ordningsbot

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om föreläggande av böter och ordningsbot (754/2010) 7 § 2 mom., sådant det lyder i lag 819/2011, som följer:

7 §

Förundersökning

— — — — —
För att utreda en förseelse som avses i denna lag görs en summarisk förundersökning enligt 11 kap. 2 § i förundersökningslagen (805/2011), där endast de omständigheter utreds som är nödvändiga för att ett bötesyrkande, bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande eller straffyrkande ska kunna utfärdas. En sådan förundersökning får göras utan att 4 kap. 13 § i förundersökningslagen iakttas.

— — — — —
Denna lag träder i kraft samma dag som lagen om föreläggande av böter och ordningsbot (754/2010).

Lag

om ändring av 5 § i lagen om strafforderförfarande

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om strafforderförfarande (692/1993) 5 §, sådan den lyder i lag 820/2011, som följer:

5 §

Innan straffanspråk framställs görs det en summarisk förundersökning enligt 11 kap. 2 § i förundersökningslagen (805/2011), där endast de omständigheter utreds som är nödvändiga för att döma ut en påföljd genom strafforderförfarande. En sådan förundersökning får göras utan att 4 kap. 13 § i förundersökningslagen iakttas.

— — — — —
Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

Lag

om temporär ändring av 5 § i lagen om strafforderförfarande

I enlighet med riksdagens beslut
ändras temporärt i lagen om strafforderförfarande (692/1993) 5 § som följer:

5 §
Innan straffanspråk framställs görs det en summarisk förundersökning enligt 44 § i förundersökningslagen (449/1987), där endast de omständigheter utreds som är nödvändiga för att döma ut en påföljd genom strafforderförfarande.

En sådan förundersökning får göras utan att 37 a § i förundersökningslagen iakttas.

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till och med den 31 december 2013.

Lag

om ändring av 7 § i lagen om ordningsbotsförfarande

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ordningsbotsförfarande (66/1983) 7 § 1 mom. som följer:

7 §
I ordningsbotsärenden görs det en summarisk förundersökning enligt 11 kap. 2 § i förundersökningslagen (805/2011), där endast de omständigheter utreds som är nödvändiga för att förelägga ordningsbot. En sådan förundersökning

får göras utan att 4 kap. 13 § i förundersökningslagen iakttas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

Lag

om temporär ändring av 7 § i lagen om ordningsbotsförfarande

I enlighet med riksdagens beslut
ändras temporärt i lagen om ordningsbotsförfarande (66/1983) 7 § 1 mom. som följer:

7 §
I ordningsbotsärenden görs det en summarisk förundersökning enligt 44 § i förundersökningslagen (449/1987), där endast de omständigheter utreds som är nödvändiga för att förelägga ordningsbot. En sådan förundersökning får gö-

ras utan att 37 a § i förundersökningslagen iakt-

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till och med den 31 december 2013.

Lag

om ändring av 21 § i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen (1286/2003) 21 § som följer:

21 §

Underrättelser och förfrågningar till den som begärs utlämnad

När den som begärs utlämnad har tagits i förvar eller annars påträffats i Finland med anledning av en framställning om gripande och utlämning, ska centralkriminalpolisen utan dröjsmål bevisligen delge honom eller henne framställningen samt redogöra för dess innehåll. Den som begärs utlämnad ska också upplysas om möjligheten att samtycka till utlämningen och till att han eller hon i den medlemsstat till vilken utlämningen sker åtalas, straffas eller berövas friheten för ett annat brott som begåtts före utlämningen än det för vilket utlämning begärs, samt till vidareutlämning till någon annan medlemsstat. Den som begärs utlämnad ska dessutom upplysas om innebörden av samtycket. Personen i fråga ska tillfrågas om han eller hon har för avsikt att samtycka till utlämningen eller anser att de grunder för förvägrande eller de villkor som anges i denna lag kan tillämpas i saken. Vid behov ska den som begärs utlämnad tillfrågas om han eller hon har för avsikt att anhålla om att få avtjäna frihetsstraffet i Finland.

De underrättelser och förfrågningar som avses i 1 mom. ska göras på ett språk som den som

begärs utlämnad förstår. På rätten till tolkning för den som begärs utlämnad tillämpas vad som i 4 kap. 12 § i förundersökningslagen (805/2011) föreskrivs om en parts rätt till tolkning. Den som begärs utlämnad har rätt att få en skriftlig översättning av framställningen om gripande och utlämning på ett språk som han eller hon förstår. Bestämmelser om användningen av finska och svenska finns i språklagen (423/2003).

Med avvikelse från 2 mom. får framställningen om gripande och utlämning eller ett sammandrag av framställningen översättas muntligt för den som begärs utlämnad, om inte hans eller hennes rättskydd kräver att framställningen översätts skriftligt. På översättning av en framställning om gripande och utlämning tillämpas dessutom vad som i 4 kap. 13 § i förundersökningslagen föreskrivs om översättning av väsentliga handlingar som ingår i förundersökningsmaterialet.

Över de åtgärder som har vidtagits ska det upprättas ett protokoll, i vilket ska antecknas åtgärderna samt de uppgifter som har erhållits. Centralkriminalpolisen ska sända protokollet och de övriga handlingarna till den behöriga åklagaren.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

Lag

om temporär ändring av 21 § i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras temporärt i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen (1286/2003) 21 § som följer:

21 §

Underrättelser och förfrågningar till den som begärs utlämnad

När den som begärs utlämnad har tagits i förvar eller annars påträffats i Finland med anledning av en framställning om gripande och utlämning, ska centralkriminalpolisen utan dröjsmål bevisligen delge honom eller henne framställningen samt redogöra för dess innehåll. Den som begärs utlämnad ska också upplysas om möjligheten att samtycka till utlämningen och till att han eller hon i den medlemsstat till vilken utlämningen sker åtalas, straffas eller berövas friheten för ett annat brott som begåtts före utlämningen än det för vilket utlämning begärs, samt till vidareutlämning till någon annan medlemsstat. Den som begärs utlämnad ska dessutom upplysas om innebörden av samtycket. Personen i fråga ska tillfrågas om han eller hon har för avsikt att samtycka till utlämningen eller anser att de grunder för förvägrande eller de villkor som anges i denna lag kan tillämpas i saken. Vid behov ska den som begärs utlämnad tillfrågas om han eller hon har för avsikt att anhålla om att få avtjäna frihetsstraffet i Finland.

De underrättelser och förfrågningar som avses i 1 mom. ska göras på ett språk som den som begärs utlämnad förstår. På rätten till tolkning

för den som begärs utlämnad tillämpas vad som i 37 § i förundersökningslagen (449/1987) föreskrivs om en parts rätt till tolkning. Den som begärs utlämnad har rätt att få en skriftlig översättning av framställningen om gripande och utlämning på ett språk som han eller hon förstår. Bestämmelser om användningen av finska och svenska finns i språklagen (423/2003).

Med avvikelse från 2 mom. får framställningen om gripande och utlämning eller ett sammandrag av framställningen översättas muntligt för den som begärs utlämnad, om inte hans eller hennes rättskydd kräver att framställningen översätts skriftligt. På översättning av en framställning om gripande och utlämning tillämpas dessutom vad som i 37 a § i förundersökningslagen föreskrivs om översättning av väsentliga handlingar som ingår i förundersökningsmaterialet.

Över de åtgärder som har vidtagits ska det upprättas ett protokoll, i vilket ska antecknas åtgärderna samt de uppgifter som har erhållits. Centralkriminalpolisen ska sända protokollet och de övriga handlingarna till den behöriga åklagaren.

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till och med den 31 december 2013.

Helsingfors den 22 oktober 2013